

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2020:20

ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 2
OCH ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Fiberkabel vid Grödinge bygdegård

Grödinge socken
Botkyrka kommun
Södermanland
Annica Ramström

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB

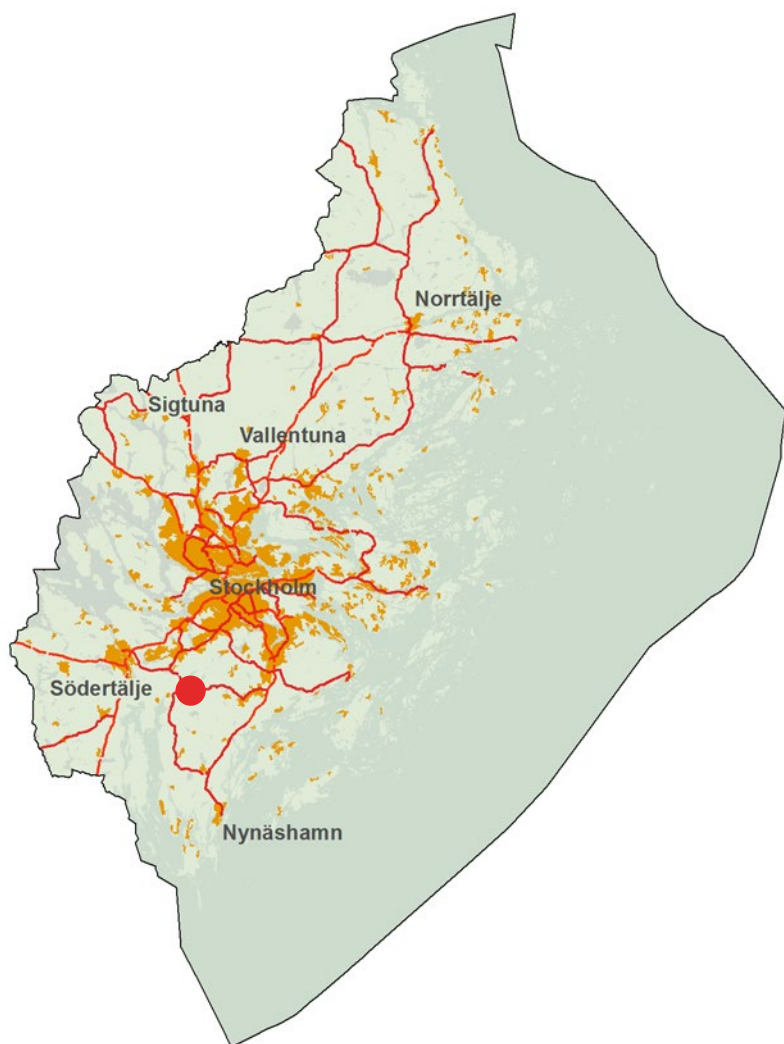
Radiatorvägen 11, 702 27 Örebro

Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se

arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

Översigtskarta över Stockholms län med platsen för utredning och schaktningsövervakning markerad i rött.

© 2020 Arkeologgruppen AB
Arkeologgruppen rapport 2020:20

Författare	Annica Ramström
Kvalitetsgranskning	Annica Ramström
Grafisk form	Nina Balknäs
Omslagsfoto	Delar av stenkretsen L2017:3661 (Räa-nr Grödinge 190:1) sedd från väster.
Foto	Arkeologgruppen AB om inte annat anges i figurtexten.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_200001

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2020:20

ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 2
OCH ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Fiberkabel vid Grödinge bygdegård

Grödinge socken
Botkyrka kommun
Södermanland

Annica Ramström

Lst dnr 431-44749-2017

Lst dnr 431-22031-2018

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Stockholm
Kommun	Botkyrka
Landskap	Södermanland
Socken	Grödinge

Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 2 och arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Länsstyrelsens beslutsdatum	2018-06-14 och 2018-06-18
Länsstyrelsens diarienummer	431-44749-2017 och 431-22031-2018
Uppdragsnummer i Fornreg	201800234 och 201800271
Arkeologgruppens projektnummer	Ag 2018_32 och 2018_49

Projektledare	Annica Ramström
Fältpersonal	Annica Ramström och Tomas Ekman

Undersökningstid	5/6, 4/7 och 15–16/8 2018
Undersökt yta	315 löpmeter
Inmätningsteknik	Handhållen GPS
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd gjordes.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning och bakgrund	5
Syfte	8
Metod och genomförande.....	8
Resultat.....	8
Objekt 3, L2017:3781 (RAÄ-nr Grödinge 193:1) och objekt 4	8
Objekt 6, L2017:3640 (Grödinge 190:1) och L2017:3661 (Grödinge 394:1).....	12
Objekt 7	12
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	13
Referenser	14
Bilagor	15
<i>Bilaga 1. Schakttabell</i>	<i>15</i>

Figur 1. Översiktskarta med undersökningsområdet markerat med svart. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

I samband med schaktning för fiberkabel mellan Tumba i Botkyrka kommun och Järna i Södertälje kommun har Arkeologgruppen AB genomfört ett arkeologiskt uppdrag i området kring Grödinge bygdegård.

I slutet av år 2017 genomförde Arkeologgruppen AB en arkeologisk utredning etapp 1 längs de delar av fiberkabelns sträckning som var aktuell för Grödinge bygdegård dokumenterades en osäker stensättning (objekt 4), ett möjligt vad (objekt 5) och tre boplatslägen (objekt 7, 15 och 17) (Ramström 2018). Utöver de vid utredningens etapp 1 utpekade objekten fanns även ett antal sedan tidigare kända fornlämningar i området: L2017:3781 (Grödinge 193:1, objekt 3) en hög, L2017:3640 och L2017:3661 (Grödinge 190:1 och 394:1, objekt 6), ett gravfält och en stenkrets, vid vilka schaktet skulle passera.

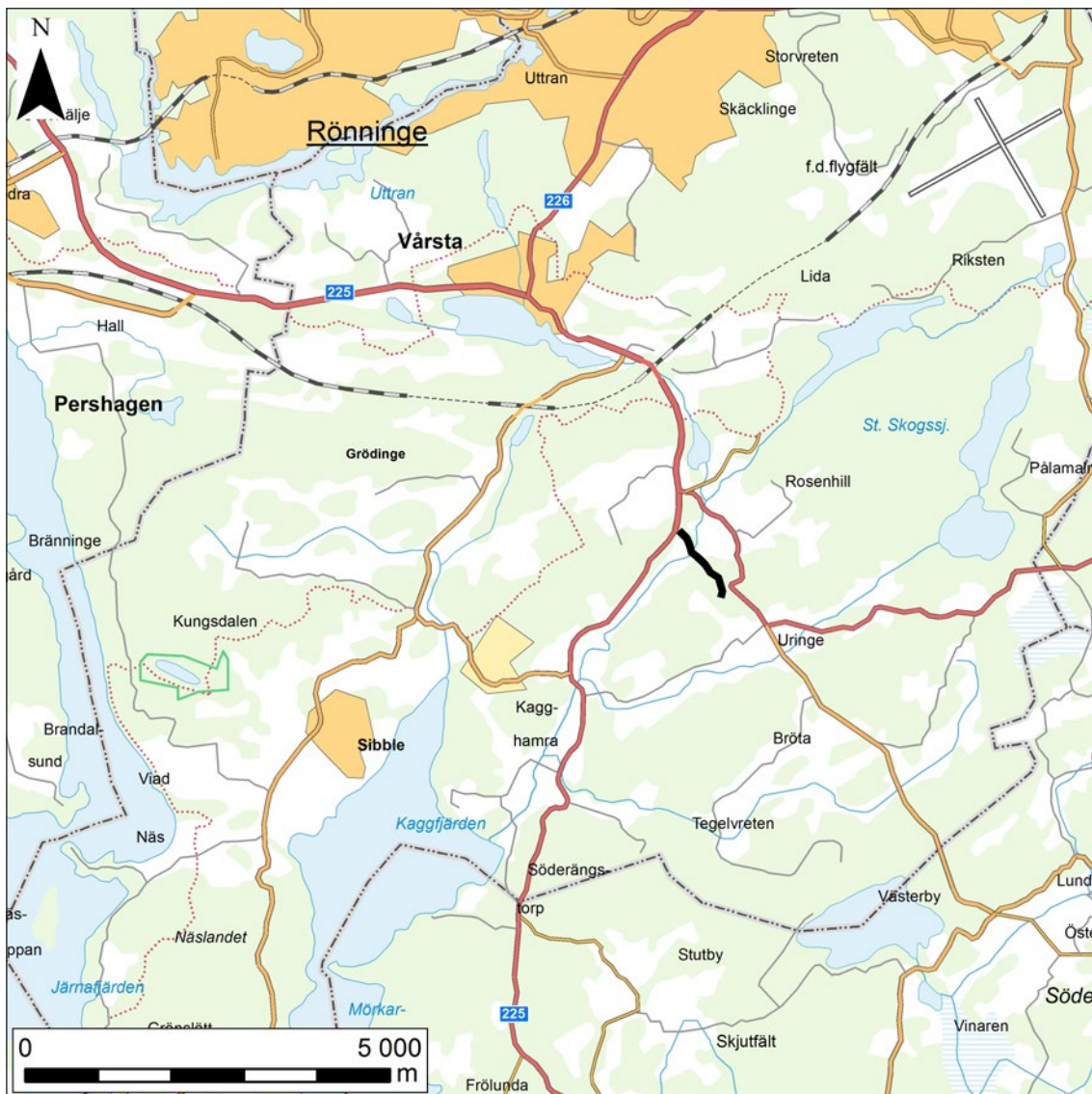
Arkeologgruppen medverkade vid schaktningen invid ovan nämnda lämningar och boplatsläget objekt 5. Vid de två boplatslägena objekt 15 och 17 har inga arkeologiska insatser gjorts. Inga arkeologiska lämningar eller fynd hittades vid schaktningen.

Inledning och bakgrund

I samband med dragning av fiberkabel mellan Tumba i Botkyrka kommun och Järna i Södertälje kommun har Arkeologgruppen AB utfört arkeologiska uppdrag i området kring Grödinge bygdegård. Kabeln har huvudsakligen dragits i befintliga rör men bitvis har schaktning förekommit. Uppdraget genomfördes på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län och betalningsansvarig var Skanova.

I slutet av år 2017 genomförde Arkeologgruppen en arkeologisk utredning etapp 1 längs de delar av fiberkabelns sträckning som var aktuell för schaktning (Ramström 2018). Vid utredningen påträffades en osäker stensättning (objekt 4), ett möjligt vad (objekt 5) och tre boplatslägen (objekt 5, 15 och 17) (Ramström 2018).

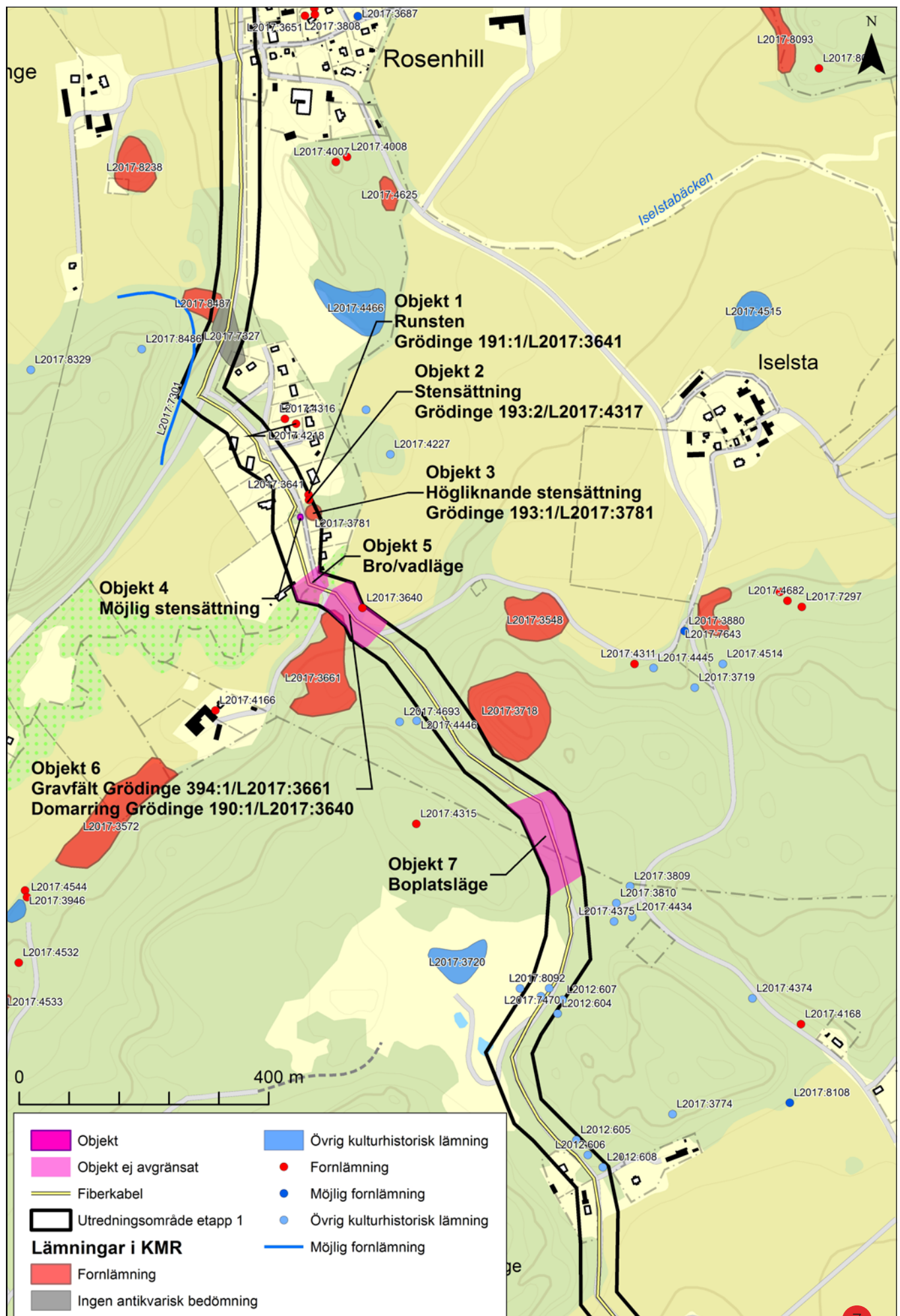
Utöver de vid utredningens etapp 1 utpekade objekten fanns ett antal sedan tidigare kända fornlämningar i området. Intill lämningarna L2017:3781 (Grödinge 193:1, objekt 3) en hög, L2017:3640 och L2017:3661 (Grödinge 190:1 och 394:1, objekt 6), ett gravfält och en stenkrets genomfördes schaktningen som en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning (Lst dnr 431-22031-2018). Vid de möjliga boplatslägena, obj 7, 15 och 17 skulle en arkeologisk utredning etapp 2 genomföras (Lst dnr 431-44749-2017). Detta visade sig inte vara möjligt att genomföra på grund av arbetes beskaffenhet vad gäller skopbredden då endast en kabelskopa på 0,55 meter fanns tillgänglig. Den arkeologiska utredningen etapp 2 fick därför istället genomföras som en schaktningsövervakning invid

Figur 2. Översiktskarta över Grödinge med undersökningsområdet markerat med svart. Skala 1:100 000.

objekt 7. Vid de två övriga objekten, 15 och 17, gjordes aldrig några arkeologiska insatser då företagaren bytt entreprenad och ändrat sträckningen för fiberkabeln vid dessa objekt utan att meddela detta till Länsstyrelsen i Stockholms län eller till Arkeologgruppen AB. Följden av dessa händelser är att inga av de tre boplatslägena har genomgått en adekvat arkeologisk utredning etapp 2.

Vid objekt 5, det eventuella vadet, beslöts att kabeln skulle skjutas under mark och därmed omfattades inte objektet av de arkeologiska insatserna.

Figur 3. Översiktskarta över de i texten nämnda objekten från den arkeologiska utredningen etapp 1. Skala 1:8 000.

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen etapp 2 var att fastställa om de möjliga fornlämningarna objekt 4, 5, 7, 15 och 17 utgjorde fornlämning. För den arkeologiska undersökningen i form av schaktningsövervakning var syftet att tillse om fornlämning som inte var synlig ovan mark skulle beröras av kabeldragningen vid lämningarna L2017:3781 (Grödinge 193:1, objekt 3), L2017:3640 och L2017:3661 (Grödinge 190:1 och 394:1, objekt 6). Om fornlämning påträffades skulle dessa tas bort och dokumenteras om det rörde sig om mindre lämningar.

Metod och genomförande

Utredningen och undersökningen i form av schaktningsövervakning genomfördes i samband med schaktning för fiberkabel. Schaktet grävdes med en 0,55 meter bred kabelskopa skiktvis till det djup som stipulerats för kabeln. I samtliga schakt sammanföll schaktdjupet på 0,5–0,6 meter med den sterila undergrunden. Samtliga schakt mättes in med handhållen GPS, fotograferades och beskrevs.

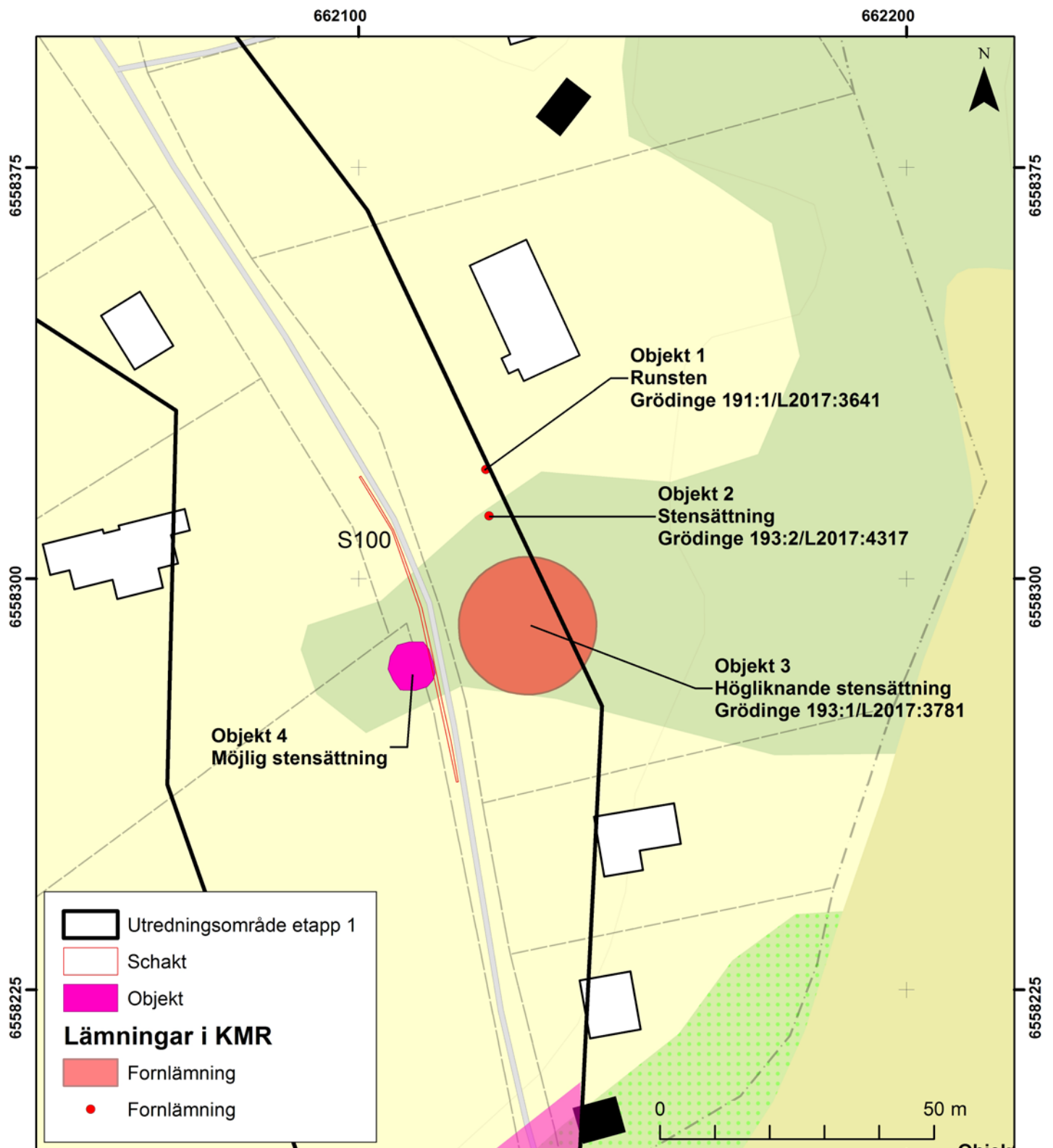
Resultat

Resultaten från undersökningarna redovisas från norr till söder.

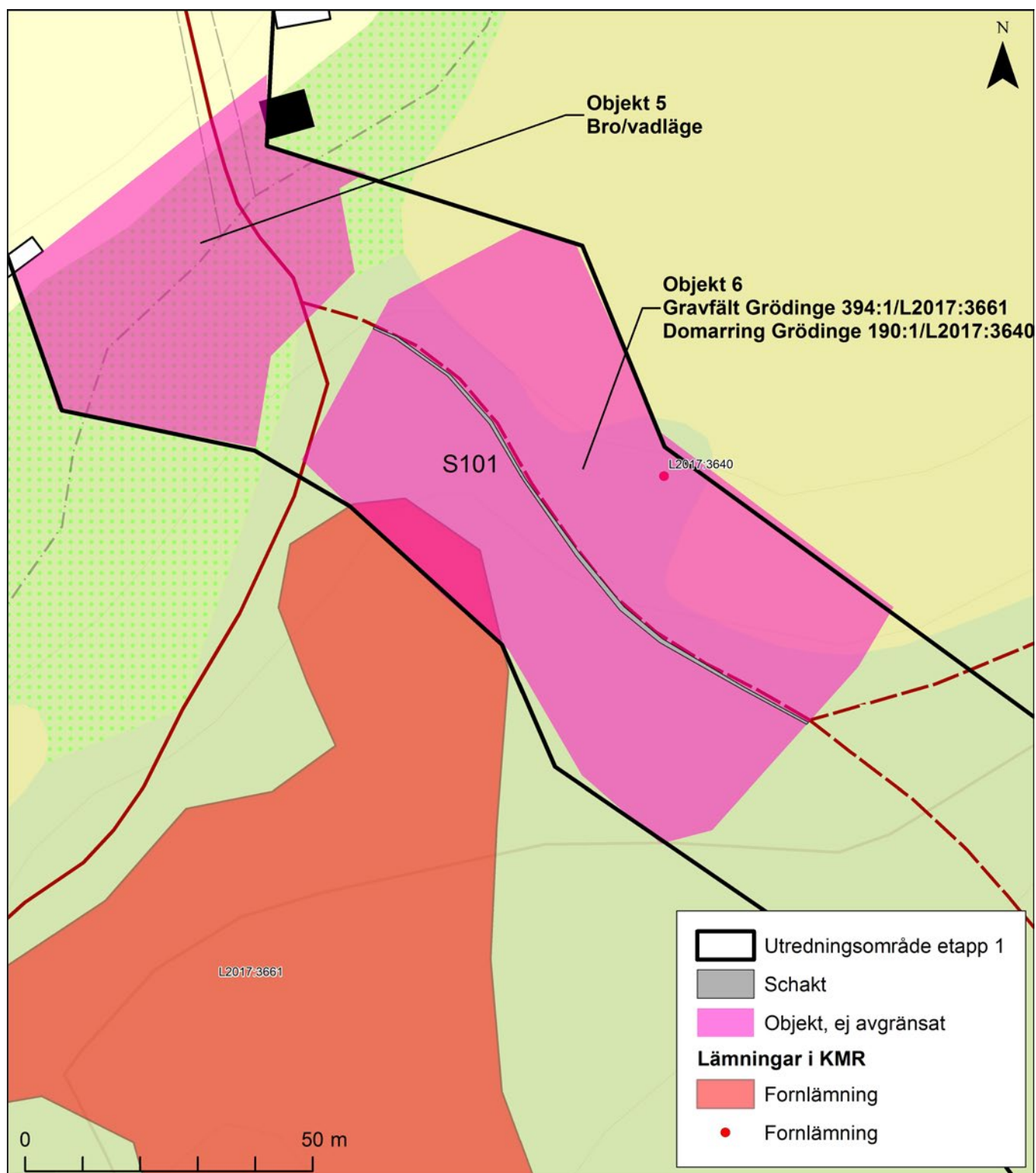
Objekt 3, L2017:3781 (RAÄ-nr Grödinge 193:1) och objekt 4

Delvis genom objekt 4, på den västra sidan om grusvägen, drogs ett 55 meter långt och 0,5 meter brett schakt till ett djup av 0,55 meter (S100). Under ett 0,1 meter tjockt matjordslager fanns schaktmassor av sten, grus och sand, vilka bildade en rund förhöjning som okulärt såg ut som en övertorvad stensättning. Under det 0,3–0,4 meter tjocka lagret av massor vidtog en steril botten av gul sand.

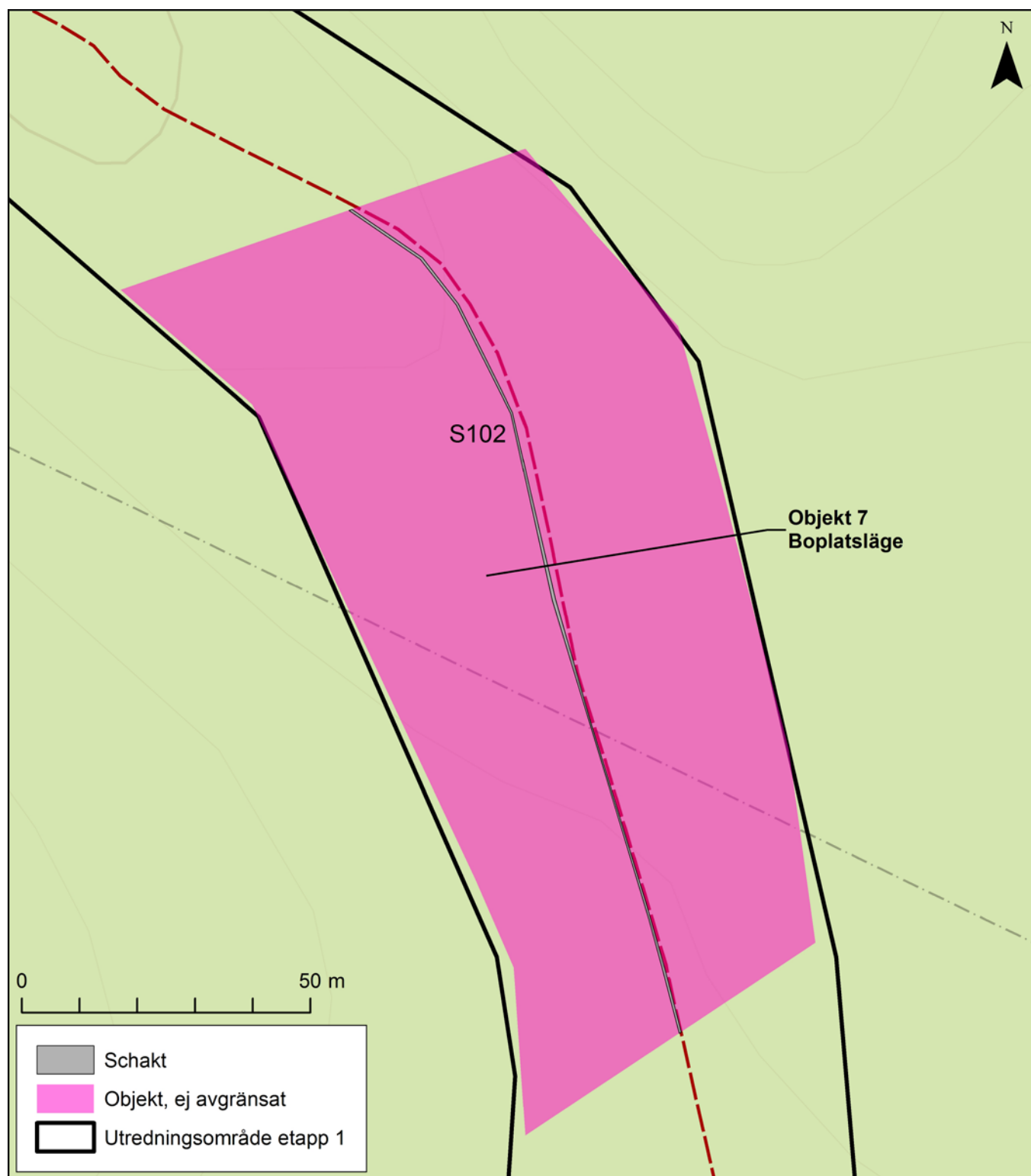
Den antikvariska statusen för objekt 4 blir därmed ej fornlämning. Inga arkeologiska lämningar eller fynd kunde iakttas i schaktet.

Figur 4. Schaktplan över S100 invid objekt 3, fornlämningen L2017:3781 (RAÄ-nr Grödinge 193:1) och den möjliga stensättningen objekt 4. Skala 1:1 000.

Figur 5. Schaktplan över S101 invid objekt 6, fornlämningarna L2017:3640 (RAÄ-nr Grödinge 190:1) och L2017:3661 (Grödinge 394:1). Skala 1:1 000.

Figur 6. Schaktplan över S102 genom objekt 7. Skala 1:1 000.

Objekt 6, L2017:3640 (Grödinge 190:1) och L2017:3661 (Grödinge 394:1)

Intill objekt 6 drogs schaktet (S101) på den södra sidan av vägen, vilken föreföll vara schaktad sedan tidigare då det förekom jordhögar, diken och fördjupningar i terrängen. En sträcka om 110 meter övervakades till ett djup av 0,55 meter. I schaktets östra del fanns ett homogent material av stenig morän i kombination med gul sand som efter 20 meter övergick enbart i gul sand.

Inga arkeologiska lämningar eller fynd kunde iakttas i schaktet.

Objekt 7

Objekt 7 identifierades vid den arkeologiska utredningen etapp 1 (Ramström 2018) som ett möjligt boplatsläge från stenåldern. Även här schaktades (S102) på den västra sidan om vägen. En sträcka om 150 meter övervakades arkeologiskt där schaktdjupet uppgick till 0,55 meter. Överst i schaktet fanns ett 0,1 meter tjockt lager med skogsmylla och under detta vidtog en steril gul sand. Cirka 50 meter in i schaktet från norr fanns en dump med modern tegelsten som sträckte sig cirka 1–1,5 meter i schaktets längdriktning mot söder.

Inga arkeologiska lämningar eller fynd kunde iakttas i schaktet.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Uppdraget har genomförts enligt de avvikelser som återfinns under kapitlet Inledning och bakgrund. se sidan 5.

Referenser

Tryckta källor

Ramström, A 2018, *Fiberkabel mellan Järna och Tumba*. Grödinge, Sorunda och Överjärna socknar i Botkyrka och Södertälje kommuner, Södermanland. Arkeologisk utredning etapp 1. Arkeologgruppen rapport 2018:06.

Bilagor

Bilaga 1. Schakttabell

Samtliga schakt grävdes med en skopbredd om 0,5 meter.

Schaktnr	Längd/m	Djup/m	Beskrivning
100	55	0,55	Under ett 0,1 meter tjockt påfört matjordslager fanns ett lager schaktmassor som var 0,3-0,4 meter tjockt. Under schaktmassorna vidtog den sterila botten av gul sand.
101	110	0,55	Under den steniga moränen som fanns till ett djup av 0,3 meter i den västra delen vidtog en steril botten av gul sand i den östra delen fanns enbart gul sand.
102	150	0,55	Under ett 0,1 meter tjockt lager skogsmylla vidtog den sterila gula sanden. Cirka 50 meter från schaktets västra kortända fanns en dump med tegelsten direkt under myllan.

Arkeologgruppen AB

RAPPORT 2020:20

